

ХИМКОМБИНАТЪТ В ГЮРГЕВО — ДА ИЛИ НЕ?

Посещавайки химкомбината в Гюргево, неволно си зададох въпроса как все още съществуваме. Това, което видях, надмина очакванията ми.

Първите два дни (16 и 17 юли) от работата на смесената българо-румънска комисия от правителствени експерти протекоха във външен оглед на отделните инсталации и уточняване на хода на по-нататъшната работа на експертите — тесни специалисти.

При посещението на първа площадка инсталациите, които години наред гровеха града с хлор, действително не работеха. И никога няма да заработят, защото са в такъв техническо състояние, че е практически невъзможно някога да се използват за нещо друго, освен за старо желязо. От посещението на командната зала на заводската подстанция и от показанията на уредите се убедих, че наистина никакви инсталации на тази площадка не работят (в момента на посещението).

На площадка № 2 посетихме основните производства. Те не работеха в момента, но около всички инсталации можеше да се долови целия букет от аромати, които ние — русенците, усещаме в последно време в различните часове на денонощието. От разговорите с придружаващите ни лица, а така също и с министър Григореску и министър Желев, се разбра, че инсталациите са спрени временно за техническа ревизия и ремонт. Разстоянието, от което наблюдавахме инсталацията за епихлорхидрин (по която в момента се извършваха ремонтни работи), ни даваше възможност да правим общи оценки за състоянието ѝ. Искам да уточня — инсталацията за епихлорхидрин всъщност представлява Завод за епихлорхидрин и това, което е най-важното за нас, че румънската страна нямаше намерение да го закрива, а да го реконструира. Говори се не за закриване на производството, а за усъвършенстването му. Така че това, което обяви г-н Луканов на митинга на 4 юли 1990 г. пред готовите да окупират Дунав мост русенски граждани, а така също и от „горещия стол“ на 15 юли 1990 година се разминава с истината или поне е казано така, че да скрие истината.

Инсталациите за вулкацити са с не по-малко вредни от дялящи се в атмосферата вещества, отколкото инсталацията за епихлорхидрин. Така че би трябвало вече в Русе да се знае, че не ни трови само хлорът, а много други вредни вещества.

За съжаление в Русе няма апаратура, която да анализира точно вредностите и да се установи с колко точно са надвишени пределно допустимите концентрации. При това положение се оказва, че ние нямаме база, на която да стъпим, за да докажем, че тези вредности са опасни за здравето и живота на русенското население. А като се има предвид, че над 80 процента от капацитетните възможности на химкомбината не са влезли в действие, трудно е да се предскаже какво ще дишаме през следващите години.

За девет години българското правителство не можа да осигури за Русе една добре обзаведена лаборатория на световно ниво за обективна оценка на вредностите. Този въпрос беше поставен от мен по възможно най-категоричния начин на г-н Луканов по време на срещата му с КС на СДС — Русе, състояла се на 29 юни 1990 г. в София. Г-н Луканов обеща да изпрати до няколко дни в Русе лабораторията към БАН, ръководена от акад. Близнаков, но и до днес това обещание не е изпълнено.

Тъй като по горната причина не разполагаме и в скоро време не бихме могли да разполагаме с конкретни данни за реалната екологична обстановка, искам пред всички да изкажа опасенията си от насочеността в хода на работата на експертната комисия. Въпреки че всички експерти, които са известни специалисти, се отнасят много сериозно към възложената им задача (не се съмнявам и в компетентността им), считам, че те няма да допринесат за спирането на химическите производства на отвъдния бряг. Причината за това е във формулировката на задачата на комисията (цитирам заповед

(Следва на стр. 3)

Свобода СТЕФАНОВА

БЕЛЕЖКА: Редакцията е готова да публикува и други становища по повдигнатия въпрос.

Химкомбинатът в Гюргево — да или не?

(Продължение от стр. 1)

Р—57/10. VII. 1990 г. на Министерския съвет):

— да анализират технологичното и техническото състояние на химическите инсталации на промишлените площадки в Гюргево и в Русе с оглед определяне на потенциалната опасност, която съществува за околната среда;

— да определят обща методология за оценяване качеството на факторите на околната среда от тези зони при използването на съвместна определена апаратура.

По-голямата част от инсталациите са по проекти на румънски специалисти от института на Елена Чаушеску. Би трябвало на експертната група да бъдат предоставени всички проекти и документи, съпътстващи изграждането на един обект. Такива документи са изискани от румънската страна и ако те ни бъдат

предоставени, ще се търси не леснообразността от изграждането на химкомбината.

Моето лично мнение, без да имам претенции, че би могло да бъде най-компетентното, че химкомбинатът в Гюргево може да бъде спрял единствено чрез международна намеса, след като се обърне вниманието на международните експерти върху проблема Русе — Гюргево от гледна точка целесъобразността на изграждането на химкомбината в непосредствена близост до Русе, различията между проектните решения и изпълнение то (материали и начин на изпълнение), както и квалификацията на обслужващия инсталациите персонал; нивото на технологиите, приравнено към това на водещите в света фирми; състоянието на инсталациите, отнесено към срока на използването им.

В заключение искам да добавя, че спирането на химком

бината в Гюргево е наложително. И това е въпрос, който не търпи отлагане, защото новите капиталовложения за реконструкция, разширение и модернизация на същия излизат го оскъпяват, без да го правят по-малко опасен за Русе.

Правителството трябва да поеме отговорността за русенското население, вместо да го успокоява и да упреква стачния комитет на КС на СДС, че прави евтина политика от екологията.

И понеже 300 000 русенци са жертва на „голямата“ политика, крайно време е да се покаже чрез окончателното спиране на химкомбината (а не чрез спиране за техническа ревизия и ремонт), че за русенци се мисли като за хора.

Крайно време е за химкомбината в Гюргево да се отговори еднозначно — ДА или НЕ!